

Hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem, sicut dilexi vos

(kázání na svátek apoštola, Q 27)

Uvedl jsem tři latinské výroky z evangelia: první je, že náš Pán říká: „Je mým přikázáním, abyste se vzájemně milovali, jako jsem já miloval vás.“; za druhé říká: „Oslovil jsem vás jako své přitele, neboť jsem vám zjevil vše, co jsem slyšel u svého Otce; a za třetí říká: „Vyvolil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a to ovoce u vás zůstalo.“

Všimněte si nyní toho prvního výroku, kde říká: „je mým přikázáním“. A k tomu vám chci něco říci „aby to u vás zůstalo“ „Je mým přikázáním, abyste milovali.“ Co tím chce říci, když říká: „abyste milovali“? Hleďte, chce říci takové slovo: Láska je tak čirá, tak prostá, tak usebraná do sebe, že nejlepší učitelé říkají, že láska, kterou milujeme, je Svatý duch. A byli jiní, kteří s tím nesouhlasili. [Ale] je vždycky pravda, že každá pohnutka, která nás vede k lásce, nás směřuje stejným způsobem jako Svatý Duch. Láska v tom nejčistším a nejodtažitějším [způsobu], není sama sebou nic než Bůh. Učitelé praví, že cílem lásky, k němuž směřuje všechno své působení, je dobro a dobro je Bůh. Duše se může přiklonit k něčemu jinému než dobro a Bůh právě tak málo, jako mé oko dokáže hovořit a můj jazyk rozeznávat barvy.

A hleďte! Co [jiného] zde chce říci, nežli, jak vážně mu jde o to, abychom milovali? Chce říci, že láska, kterou milujeme, má být tak čirá, tak prostá, tak usebraná, že se nepřikloní ke mně, nebo k mému příteli a vůbec k ničemu mimo. Učitelé říkají, že žádný dobrý skutek se nemůže nazývat dobrým skutkem, ani žádná ctnost ctností, pokud nespočívají v lásce. Ctnost je v sobě tak vznešená, tak oddělená, tak čistá, tak prostá, že nezná nic lepšího než sebe a Boha.

A říká: „To je mé přikázání“. Když mi někdo přikáže [to], co je mi sladké, co mi prospívá, v čem spočívá moje blaženost, je mi to velice sladké. Když žízním, nabídne mi nápoj; když hladovím, nabídne mi pokrm. A tak působí Bůh: Ano, tak sladce, že celý tento svět nemůže poskytnout nic podobného. A kdo jednou okusí této sladkosti, vpravdě se dá odvrátit v lásce od dobroty a Boha tak málo, jako se může Bůh odvrátit od svého božství. A lehčí mu bude zapomenout na sebe a všechnu svoji blaženost a přebývat v lásce u dobroty a Boha.

A také říká: „abyste se milovali vzájemně“. Ach, to by byl vznešený a blažený život! Nebyl by to krásný život, kdyby se každý staral o mír svého bližního stejně jako o svůj vlastní, a jeho láska byla tak prostá, čirá a uzavřená v sebe, že by nesměřovala k ničemu jinému, než k dobrému a k Bohu? A kdybyste se zeptali dobrého člověka: „Proč miluješ dobro?“ [odpověděl by:] – pro dobro; a [kdybyste se zeptali:] „Proč miluješ Boha?“ [odpověděl by:] – pro Boha. A je-li tvá láska tak čistá, tak oddělená, tak prostá sama v sobě, takže nemiluješ nic než dobro a Boha, je jistou pravdou, že všechny ctnosti, jaké kdy lidé vykazovali, jsou tak úplně tvé, jako bys byl sám vykázal, a lépe a průzračněji, neboť že je papež papežem, toho dosáhl často s velikým úsilím. [A tuto] ctnost máš s klidem čistší a oddělenější a je více tvá než jeho, protože je tvá láska tak čirá, tak prostá sama v sobě, že ji nezaměřuješ jinam a nemiluješ než dobro a Boha.

A také říká: „jako jsem já miloval vás“. Jak nás Bůh miloval? Miloval nás, když jsme nebyli a když jsme byli jeho nepřáteli. Bůh tak potřebuje naše přátelství, že se nemůže dočkat, až ho [o ně] požádáme: vychází nám vstříc a žádá [on] nás, abychom byli jeho přátelé, neboť touží po tom, abychom si žádali jeho odpuštění. O tom řekl náš Pán naprosto správně: „To je má vůle, abyste prosili za ty, kdo vám ubližují.“ Má tedy pro nás být důležité, prosit za ty, kdo nám ubližují. A proč? – Abychom činili vůli boží a [také] nečekali, až nás lidé poprosí. Máme říci: „Příteli, odpusť mi, že jsem tě zarmoutil!“ A právě tak vážně by nám mělo jít o ctnost: čím je strast větší, s tím větší vážností se upínáme k ctnosti. Taková má být tvá láska, jako láska, jež neřádá nic svého, ježto je vyrovnaná a sjednocená. Když má Pán služebníka, není [mezi nimi] pokoj, protože si nejsou rovni. Žena a muž si nejsou vzájemně rovni. Ale v lásce jsou si rovni úplně. O tom mluví Písmo zřetelně, že Bůh vyňal ženu z mužova boku a žebra – ani z hlavy ani z nohou. Proč? Jedno není druhé, protože ono „ne“ [ona negace], kterým vzniká rozdíl, není než hořkostí a není v něm pokoje. Když mám v ruce jablko, je to příjemné pro moje oči, ale ústa jsou připravena o jeho sladkost. Jestliže ho sním, připravím své oči o počitek, který z něho mám. Tak se nemůže stát dvojí jedním, protože jedno musí ztratit svoji podstatu.

A to je, co míní výrokem: „milujte se navzájem“. Znamená to „dohromady“. O tom mluví Písmo jasně. Svatý Jan říká: „Bůh je láska, a kdo je v lásce, je v Bohu a Bůh v něm.“ Ano, to říká správně: Kdyby byl Bůh ve mně a já nebyl v Bohu, nebo kdybych byl v Bohu a Bůh by nebyl ve mně, bylo by vše rozdvojeno. Protože však Bůh je ve mně a já v Bohu, nejsem já opovržením hodný ani Bůh povýšený. A třeba byste nyní řekli: „Pane, ty říkáš, abych miloval, ale já nedokážu milovat.“ O tom se Pán vyjadřuje jasně, když řekl svatému Petru: „Petře, miluješ mě?“ – Pane, ty dobře víš, že tě miluji.“ Pokuds mi tak dal, Pane, miluji tě; pokuds mi tak nedal, nemiluji tě.

A nyní si povšimněte dalšího výroku, v němž říká: „Oslovil jsem vás jako své přátele, neboť jsem vám zjevil vše, co jsem slyšel od svého Otce.“ A všimněte si, že říká: „Oslovil jsem vás jako své přátele.“ [To znamená jako] stejného původu, jímž povstává Syn, v němž Otec vyslovuje své věčné Slovo, a ze stejného srdce, odkud pochází a prýští též Svatý Duch. A kdyby Svatý Duch nepocházel od syna, nedal by se rozeznat žádný rozdíl mezi Synem a Svatým Duchem. Když jsem kázal teď na Svatou Trojici, uvedl jsem latinsky výrok, že Otec dal svému jednorozenému Synu vše, co může dát, veškeré svoje božství, všechnu svoji blaženost, a sám si nepodržel nic. Na to padla otázka: A uchoval si svoji vlastní podstatu? A já řekl, že ano. Neboť vlastní podstata Otce, totiž že rodí, není nic jiného nežli Bůh. A já jsem řekl, že si sám v sobě nic neuchoval. Ano, říkám, jádro božství úplně vypovídá ve svém Synu. O tom mluví svatý Filip: „Pane, ukaž nám Otce, a dostačí nám to.“ Strom, který plodí, vydává ovoce. A kdo mi dá [jeho] ovoce, mi nedává strom. Ale, kdo mi dá strom i s kořenem a ovocem, ten mí dal více. A on říká: „Oslovil jsem vás jako své přátele.“ Ano, týmž zrodem, jímž Otec rodí svého jednorozeného Syna a vkládá v něj kořen, jádro celého svého božství, pro sebe si neponechává nic, týmž zrodem nás oslovuje coby své přátele. I když to oslovení neslyšíš, ani mu nerozumíš, přesto je silou ve tvé duši – o tom jsem [tehdy] mluvil; a o čem káži nyní, je [něco] tak odpoutaného a čirého samo v sobě, jednoho rodu

s božskou přirozeností, a tak je tomu třeba rozumět. Však také on [sám] o tom dobře říká: „protože jsem vám zjevil vše, co jsem slyšel od svého Otce.“

A také říká: „Co jsem slyšel“. Otec, když mluví, vyslovuje – rodí; a když Syn slyší, [to znamená, že] se rodí. A on říká: „vše, co jsem slyšel od svého Otce“. Ano, vše, co od věčnosti slyšel od svého Otce, nám zjevil a nic před námi neskryl. A já říkám, že i kdyby byl slyšel tisíckrát více, byl by nám to zjevil a nebyl by před námi nic skryl. Takto ani my nemáme nic Bohu skrývat; máme mu zjevit vše, co dokážeme. Jestliže si ponecháš něco pro sebe, natolik ztratíš svou věčnou blaženost., protože Bůh před námi neskryl tu svoji. Někteří lidé to považují za těžkou řeč. Ale nikdo ať pro to nezoufá. Čím více dáš Bohu sebe, tím více ti Bůh tebe samého navrátí; čím více sebe opustíš, tím více bude tvé věčné blaženosti. A právě jsem si vzpomněl, že když se modlím[e] Otčenáš, jak nás sám Bůh naučil, a říkáme: „Přijď tvé království, stať se tvá vůle“, prosíme dohromady Boha, aby nás připravil o samé sebe.

O třetím výroku, který říká: „Vyvolil jsem vás, usadil, ustanovil a potvrdil, abyste šli a přinášeli ovoce, a to ovoce při vás zůstalo“, teď vůbec nebudu mluvit. To ovoce nezná nikdo, než Bůh sám.

Abychom došli tohoto ovoce, nám pomoz věčná pravda, o níž jsem hovořil. Amen